

WASA DAGBLAD

GPT3

Lösnummer 1 €
Gratis på nätet

ISSN 2954-2448

Nr 34 Söndagen den 13 augusti 2023

Wasa Dagblad - en modärn tidning med layout från 1870-talet. Då hade de flesta tidningarna detta format, motsvarande A4, och 4 sidor. Mycket text, men inga bilder alls, så det finns mycket att läsa på 4 sidor. Tidningen innehåller citat från gamla dagstidningar, hämtade från Nationalarkivet (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3 gör en del av det rutinmässiga redaktionella arbetet. Wasa Dagblad utkommer tillvidare på söndag morgon, men vår strävan är att den skall utkomma alla dagar så småningom. Tidningen kan läsas gratis på nätet, tryckta lösnummer kostar 1 €. Annonspolis 6 €/spaltmillimeter, men standardannonser är billigare (25 mm hög=140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm=400 €. Upprepade annonser = 50% rabatt. Sänd annonser till wasadagblad@gmail.com som jpg, tiff eller png, annonserna förminsas sedan till spaltbredd 46 mm. Ifall annonsen inte rymms med kontaktar vi (utrymmet är ju begränsat). Chefredaktör Hans Björknäs. Post: Wasa Dagblad, Skolhusgatan 37 B 7, 65100 Wasa, telefon +358-40-5462455. E-post: wasadagblad@gmail.com

Nyheter

Restaurangen Grillo i Sundom flyttar

men bara 10 meter och orsaken är den att grillen kommer att få en stor butik, en S-Market, som granne.

Och grannen behöver mycket större parkeringsområde.

Ny S-marknad öppnar i Sundom

Bygget av en ny S-Market i Sundom har inletts för några veckor sedan och man kan redan föreställa sig hur butiken kommer att se ut. Butiken beräknas öppna under första kvartalet 2024.

S-Marknaden kommer att ligga på Kronviksvägen 4, mitt i Sundom centrum. Det kommer att ha en golvyta på nästan 1 700 kvadratmeter, varav 1 200 kommer att vara butiksytor. Butiken får även en mindre yta på cirka 150 kvadratmeter som kommer

Veckans konstupplevelse:

Målningar av Albert Edelfelt kan beses i Ateneums utställning. Albert Edelfelt var en finländsk målare som levde mellan 1854 och 1905. Han var en betydande gestalt i den finska konstvärlden och hans verk är fortfarande respekterade och studerade.

Här *Virginie*, 1883

att hyras ut. Utanför affären finns bränsleförsäljning och laddstation för elbilar.

S-marknaden ska byggas för att vara energieffektiv, med bergvärme, solpaneler på taket och moderna kylsystem.

KPO, företaget som bygger

S-marknaden, har arbetat med detta projekt i 20 år. Företaget är glada över att äntligen kunna öppna en butik i Sundom och ge lokalsamhället en bekväm plats att handla matvaror.

S-Marknaden förväntas skapa tiotals nya jobb i Sundom.

I framtiden kan patienter med celiaki få hjälp med kostkostnader

Celiakiförbundet är glada över celiakiersättningen i regeringsprogrammet

Celiakiförbundet tackar för att du skriver in celiakiersättningen i regeringsprogrammet. På sidan 23 i regeringsprogrammet står det att "celiakiersättningen ska

återställas med tyngdpunkt på minderåriga och vuxna med lägre inkomstnivå".

– Rösten från personer med celiaki har äntligen hörts! Stort tack till alla som har arbetat för celiakiersättningen, säger Niina Puro-nurmi, verkställande direktör för Celiakiförbundet.

Celiaki är en livslång autoimmun sjukdom, vars enda behandling är en absolut exakt glutenfri diet. Enligt den prisanalys som Celiakiförbundet genomfört medför glutenfri kostterapi merkostnader på över 700 euro per år.

Personer med celiaki fick ett kostbidrag på 23,60 euro per månad fram till slutet av 2015. Stödet stoppades som ett led i regeringens åtstramningar.

För närvarande stöder samhället endast kostbehandling av barn med celiaki. Barn med celiaki har rätt till grundläggande handikappersättning som är 102,85 euro per månad. När barnet fyller 16 år upphör stödet.

– Att utöka stödet till unga med celiaki mellan 16 och 18 år är

Fotobilaga på sid 11

Här finns vi:
www.vpress.ovh

Blommor i Vasa. Visst gör stadens trädgårdsavdelning ett underbart arbete så här på våren. För att göra vår stad vacker och trivsamt!

väldigt viktigt. Föräldrar till barn med celiaki har varit oroliga för att stödet upphör när de unga blir självständiga och flyttar på egen hand, säger Celiakiförbundets socialförsäkrings- och sjukvårdsexpert Minna Halve.

– Vi väntar på mer detaljerad information från regeringen om stödet och principerna för att bevilja det. Vi hoppas att genomförandet av ärendet kommer att gå snabbt i riksdagen, säger Purnurmi. Källa: Glutenfri.

Välfärdsområde stärker ekonomisk integration genom initiativ för sociala krediter

I ett försök att stärka finansiell inkludering och lindra ekonomiska svårigheter har Österbottens välfärdsregion infört ett banbrytande initiativ: social kredit. Detta nya koncept syftar till att ge kredit till låginkomsttagare och sårbara individer och familjer som står inför utmaningar när det gäller att få tillgång till traditionella krediter på grund av faktorer som dåliga kreditbetyg eller brist på säkerheter.

Social kredit, en alternativ utlåningsmetod, fungerar som en livlina för dem som annars skulle kämpa för att säkra krediter

från konventionella källor. För att kvalificera sig för denna hjälp måste de sökande uppvisa en konsekvent och adekvat inkomstkälla, såsom intjänad lön eller pension. Omfattningen av beviljade krediter faller inom ramen för Österbottens välfärdsregions kreditfond.

Huvudsyftet med detta initiativ är att förhindra ekonomisk marginalisering och överdriven skuldsättning bland mottagarna samtidigt som man främjar självförsörjning. Administrationen av sociala krediter följer bestämmelserna i lagen om social utlåning (1133/2002). Före godkännande ges kreditmottagare omfattande skriftlig information som beskriver de behörighetskriterier som anges av välfärdsregionen.

Omfattningen av social kredit är mångsidig, utformad för att tillgodose en rad trängande behov som påverkar en individs eller familjs oberoende funktion. Dessa kan omfatta att återfå finansiell stabilitet, bryta skuldcykeln, säkerställa stabila bostäder, övervinna sociala kriser och öka självförsörjningen. Dessutom kan initiativet stödja rehabiliteringsinsatser och underlätta sysselsättningsmöjligheter. Noterbart kan social kredit till och med till

Jarl Hemmer: Onni Kokko Del 1

DÅ ALLA HATADE

ETT FÖRSPEL

Juli 1917—januari 1918

- Sabla getingar! Hade han det inte tillräckligt surt, nu när han igen var utan tjänst? Men vem kunde heller rå för att russinlådan råkade spricka och allt rann ut på backen. Det borde lagemästaren själv ha begripit, att den lådan...

- Sabla getingar! Där hade han dem igen kring örönen.

Han slog ut med mössan efter en stor gul angripare, som med ett ilsket snurrande försvann mellan de glesa grässtråna. Det dammade blott ur den torra marken där slaget föll. Surrett avlägsnade sig och dog bort efter hand.

Nu var det bara de elektriska stenborrarna som sjöngo sin enformiga och skarpa sång där borta i solgasset. Den sången kände han för väl. De täta, taktfasta skrällarna av stålet som vred sig in i graniten, det hårda smattret som liknade ryssarnas kulsprutor på skjutfältet, där de stora målade trägubbarna dansade upp och ned. Den sången hade haft sin egen stolthet, den hade sjungit högt om Valdemar Kokko, hans starka far. Han mindes nog ännu den kvällen då pappa kom hem och berättade, att nu skulle det bli en annan dans med sprängningsarbetena, för nu hade man fått den första elektriska borren, och den skulle Kokko sköta. Följande morgon var han och såg på hur far satte underverket i gång, och sedan skröt han i en veckas tid både för Kalle och de andra pojkarna.

Och för stationskarlarna med för resten. Jojo, man var barnslig på den tiden, men nu var man redan fyllda fjorton.

Pärrrr...! ekade det mellan de branta stenväggarna. Så körde ett tåg från staden förbi dämern i djupet; det kom ringlande som en väsende skallerorm borta i grönskan, med hettan dansande över de svarta asfalttaken, tills det med buller och brus dök in mellan stenmassorna.

Bara röken bolmade väldig och vit ur den blå sluggan där nere. Strax därpå kom ett godståg makligt pustande i motsatt riktning, in

lämpas på bostadsköp i vissa fall.

Det finns dock vissa begränsningar för beviljandet av sociala krediter. De som får regelbundet försörjningsstöd eller är inskrivna på heltidsstudier är inte behöriga. Studenter som främst förlitar sig på statligt stödda studiemedel och lån är vanligtvis uteslutna, med undantag för de studenter som tvingas betala tidigare mindre skulder för att få tillgång till lån. Dessutom ges sociala krediter i allmänhet inte för entreprenörsträvanden eller individer med aktiva personliga skuldsaneringsprogram.

Trots dess lovvärda mål står genomförandet av sociala krediter inför utmaningar, inklusive ekonomiska begränsningar. Dessutom måste kreditsökande uppfylla vissa villkor, såsom att visa att det är möjligt att erhålla konventionella krediter inom deras möjligheter eller att de kan spara det erforderliga kreditbeloppet under en rimlig period. Den sökandes förmåga att betala tillbaka lånet är en viktig faktor, liksom att säkerställa att krediten inte bidrar till ytterligare oorganiserade skulder. Dessutom kan individer som omfattas av ett privat skuldarrangemang inte ådra sig ytterligare skulder utan borgenärens samtycke.

Eftersom välfärdsregionen Österbotten är pionjärer för detta innovativa tillvägagångssätt för ekonomiskt stöd, syftar den till att lyfta marginaliserade individer och familjer, bryta ner barriärer för finansiell stabilitet och oberoende, och i slutändan främja ett mer inkluderande samhälle.

Rysslands konsulat i Åbo stängs

den 1 oktober i år. Detta är en motåtgärd mot Rysslands stängande av Finlands konsulat i Petersburg.

Och ännu ett tecken på att relationerna mellan Ryssland och Finland är så "djupfrysta" som det är möjligt. Och orsaken är uppenbar, Rysslands aggressiva anfall mot Ukraina. Fyra diplomater har varit verksamma i Åbo.

I augusti beviljas inte mera några visum i ryssland för resor till Finland.

Flix lanserade bussförbindelse till Finland

Med start den 27 juli startar FlixBus en ny linje mellan Finland och Polen via Estland, Lettland och Litauen. Den nya linjen utgår från Warszawa med slutdestination i Vasa (Finland). Bussförbindelsen innebär att nio finska städer läggs till i FlixBus nätverk.

–När Flix nu går in på den finska marknaden har vi nått ännu en milstolpe i att koppla samman Kontinentaleuropa. Genom att bredda vårt utbud fortsätter vi att förverkliga vårt mål med att tillhandahålla bekväma, prisvärda och hållbara resor. Genom att erbjuda bekväma transporter på en global skala tror vi att vi kommer att revolutionera resemarknaden. Resenärer blir alltmer medvetna om sin miljöpåverkan. Vårt mål är att skapa möjligheter för resenärer att välja kollektiva resor som minskar utsläppen, säger André Schwämmlein, vd för Flix.

Rutten utgår från Warszawa i Polen och går via Litauen, Lettland, Estland och vidare till Finland. Här stannar bussen i Helsingfors, Esbo, Åbo, Raisio, Raumo, Björneborg, Närpiö med

slutstation Vasa.

FlixBus samarbetar

Linjen trafikeras av det litauiska transportföretaget, Ollex, samt färjeföretaget, Tallink. Tack vare samarbetet med Tallink får FlixBus resenärer en biljett som gäller för både buss och färja. Samtliga bussar är utrustade med gratis wifi, säkerhetsbälte och toalet ombord.

3 år med FlixBus i Baltikum

I år firar FlixBus treårsjubileum i de baltiska staterna, Estland, Lettland och Litauen. I dag trafikerar FlixBus 268 städer i Baltikum och ansluter sig till 292 europeiska destinationer. Tack vare expansionen kan bussresenärer från Finland nu smidigt ta sig till någon av Flix övriga europeiska destinationer.

Fakta:

N1205-linjen är en direktförbindelse mellan storstäderna Warszawa – Riga – Tallinn – Helsingfors.

Restid: Cirka 28 timmar från Warszawa till Vasa, och 12 timmar från Tallinn till Vasa.

Avgångstid från Vasa 07:20. Ankomsttid till Warszawa 10:25. Avgångstid från Warszawa 18:35, ankomsttid till Vasa 23:40.

Nolltolerans mot rasism

Vår nya regering har förklarat att den följer nolltolerans mot ra-

Men så var det förbi, och en borr stämde återupp: Pärrr ... Och en aman och en tredje föllin med ännu större häftighet: Pärrr. . . Pärrr. . .

Nej, den sängen var inte densamma nu mera. Sedan det där hände pappa i våras... sedan pappa dog, hade det kommit in ett gnissel som inte fanns där förut. Det var som stenen skrek i pina under stålspetsen. Nu låto nog ryssarnas kulsprutor nästan bättre ... Nej, kanske ändå inte. Ryssarna!

–Ja ryssarna!

Onni Kokko låg utsträckt på magen i det glesa gräset, med armbågarna i marken och handflatorna tungsint tryckta mot kinderna. Hans runda huvud hade av de dystra funderingarna fått en ovanlig längd. Men vid denna sista tanke sprang det upp två gula gnistor i hans ögon, de bruna fingrarna krökte sig in i det tovigga håret, och underkäken smällde ihop mot den övre i ett bett, som tydde på att hans hjärta var fullt av det outtalade ordet satan.

Han låg i en liten sänka mellan de många gröna pucklarna där uppe på berget, som i mitten var klurvet av järnvägen. Avlägsset hördes lammet och visslingarna från staden, och åt samma håll låg nära inpå den första förgreningstationen, där tågen av sämre sort brukade skocka sig, innan äntligen något spår blev ledigt i den tränga stenpassagen och de ett i sänder kunde släppas in till huvudstaden. Det brusade och blinkade av signaler både dag och natt mellan de två punkterna, bangården och förposten. Och allt eftersom staden växte, växte behovet av nya spår ut ur trängmålet, och år efter år rötto borrararna och dånade sprängskotten där inne i berget, som brast sönder i en allt bredare klyfta.

Onni hade lagt sig där han låg för det första därför, att han nu ej hade något annat att göra.

För det andra hade han ingen iver att visa sig hemma denna tid

den topprida en. Man lade sig på den helt enkelt och tryckte den mot marken. Så fick den bullra och bräka bäst den ville man låg ändå ovanpå i nappataget.

... Inte för att mor tyckte om herrarna och direktörerna där inne i stan, allra minst nu, sedan hon gick och tvättade och de bodde hos morbror Isak. Det var mer än en kväll hon hade kommit hem med sina söndertvättade händer och tagit alla tili fönstret för att visa dem: sana händer aktar sig nog herrskap att få ... För resten var mamma inte den man gärna talade med, och kom man och sade, att nu hade en av de där herrarna orättvist kört bort en från ens tjänst, nog visste man då hur det skulle låta: skyll inte på orättvisa, jag vet jag vad du går för.

Nej, om han inte snart fick en ny tjänst och magen inte längre tålde svält till kvällen, så nog var morbror Isak den första han skulle anförtro sig åt. Han var ändå en rejäl och hjälpsam karl. Nog var det ju han som hade ställt allt till rätta, så gott det lät sig göra. Och så var han enda man kunde tala med, fast han aldrig svarade just någonting. Då i våras hade han i alla fall sagt så han Nu är far din död, pojke, och nu ska nog jag justsom ... jag ... Den saken hade han stått fast vid sedan dess.

Det enda ledsamma med honom var att han inte tillräckligt hatade ryssarna. Men han visste ju inte han, lika litet som mamma ... Borrarna sjöngo, tågen brusade förbi där nere i djupet.

Onni Kokkos huvud hade sjunkit allmera ned mot marken, nu vilade det sömnigt över den utsträckta armen. Framför hans näsa stack upp en grästorva, den såg ut som en tät grön trädunge mutan grenar. Kanske var det så där som bamburörssnären i Indiens land sågo ut? ...

Nu klättrade ett rödprickigt kryp sakta och varligt uppför ett av stråna, som börjadem, svikta närmare toppen. Det var en yuklig

Karnevaltåget

under konstens natt var detta år underbart, givande, vackert, inspirerande och enormt omtyckt av en riklig publik!

sism. Men bekymren fortsätter. Finansministern Riikka Purras som 31-årig skriva texter är så ofattbart rasistiska att läsare inte kan godkänna dessa. Hon var ingen tonåring då hon skrev dessa texter som 31-åring.

Ikka-Pohjalainen,

vår lokala finskspråkiga kollega kommer från och med i höst inte alls att utkomma på söndagar. Detta kan upplevas litet konstigt, eftersom söndagar säkert är den dag då prenumeranterna skulle ha bäst tid att läsa tidningen.

Men något stort problem är detta ju inte eftersom finskspråkiga "Waasan Päivälehti" ju utkommer på söndagar. sN

Våra tidningars ISSN-nummer

Det finska ISSN-centret har gett våra tidning internationella tidskriftskoder, så kallade ISSN-koder. Detta efter ganska ingående övervägande.

Så nu är vi officiellt en del av den finländska tidningsvärlden. Vi är tidningar "på riktigt".

Putin den 24.2.2022

Enligt TASS referat av Putins tal den 24.2.22 där han deklarerade att den speciella militära operationen i Ukraina har börjat: "Rysslands president Vladimir Putin sa i ett tv-sänt tal på torsdagsmorgonen att han som svar på en begäran från republikernas chefer i Donbass hade fattat ett beslut att genomföra en speciell militär operation för att skydda människor "som har lidit av övergrepp och folkmord av Kievregimen i åtta år." Den ryske ledaren betonade att Moskva inte hade några planer på att ockupera ukrainska områden.

När det ryska försvarsministeriet klargjorde utvecklingen, försäkrade det att ryska trupper inte riktar in sig på ukrainska städer, utan är begränsade till att kirurgiskt slå och invalidisera ukrainsk militär infrastruktur. Det finns inga som helst hot mot civilbefolkningen."

Så - inget hot mot civilbefolkningen! Efter detta har 10.000 civila dödats, bland dem 500 barn.

Och mest varje dag har visats bilder av ukrainska bombade våningshus.

Och Moskva har definitivt ockuperat omkring en femtedel av Ukrainas område.

Det finns ett problem med att ljuga mest hela tiden. Om man mot all förmodan någon gång talar sanning så tror ingen på en då heller.

Läkare mot kärnvapen

Läkare utfärdar en brådskande uppmaning till eliminering av kärnvapen

En grupp på mer än 100 medicinska tidskrifter har utfärdat en gemensam uppmaning till brådskande åtgärder för att minska den växande faran för kärnvapenkrig och för att snabbt gå till avskaffande av kärnvapen.

Den aldrig tidigare skådade uppmaningen till handling kommer i form av en redaktion som är medförfattad av redaktörerna för 11 av de ledande medicinska och hälsomässiga tidskrifterna, World Association of Medical Editors, och ledare för International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW). Ledartikeln släpps den här veckan i samband med starten av FN:s förberedande kommittémöte för

icke-spridningsfördraget (NPT) och 78-årsdagen av bombningen av Hiroshima.

Ledaren varnar för att världen nu befinner sig i "en tid av kärnvapenfara som inte skådats sedan det kalla krigets höjdpunkt." Författarna pekar på de växande spänningarna mellan många kärnvapenbeväpnade stater, moderniseringen av kärnvapenarsenaler och den ökande risken för oavsiktligt eller felkalkylerat kärnvapenkrig.

De hävdar att all användning av kärnvapen skulle vara katastrofal för mänskligheten, med potential att döda miljontals människor och orsaka omfattande miljöförstöring. De uppmanar vårdpersonal att uppmärksamma allmänheten och deras ledare om denna stora fara och uppmana till åtgärder för att förhindra den.

Ledarartikeln uppmanar också de kärnvapenbeväpnade staterna att vidta omedelbara åtgärder för att minska risken för kärnvapenkrig, inklusive att anta en policy för ingen första användning, ta sina kärnvapen från håravtryckaren och uppmana alla stater som är inblandade i pågående konflikter att lova att inte använda kärnvapen.

Författarna avslutar med att uppmana hälsosamfundet att arbeta med förnyad energi för att minska riskerna för kärnvapenkrig och för att eliminera kärnvapen. De säger att hälsosamhället har en "avgörande roll" att spela i detta arbete, och att det måste anta denna utmaning igen som en brådskande prioritet.

Ledaren är en kraftfull uppmaning till handling från det globala hälsosamfundet. Det är en påminnelse om att hotet om kärnvapenkrig fortfarande är mycket verkligt, och att vi alla måste arbeta tillsammans för att förhindra det.

Vårdgaranti

Till läkare inom 2 veckor, från 1.9.23

Inom primärvården ska patienter erbjudas icke-brådskande vård inom en kortare tid än för närvarande från och med den 1 sep-

tember 2023. Den längsta väntetiden inom den öppna sjukvården förkortas från tre månader till 14 dygn och för mun- och tandvårdens del från sex månader till fyra månader.

Dessutom ska patienten från och med den 1 september få en bedömning av vårdbehovet och hur brådskande behovet är samma dag som hen varit i kontakt med en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården. Ändringen av bestämmelsen gäller också mun- och tandvård inom primärvården. Vid den individuella bedömningen av vårdbehovet bedöms också om patienten behöver vård snabbare än inom den längsta väntetid som anges i lagen.

Riksdagen godkände en lagändring som gäller vårdgarantin i november 2022, och social- och hälsovårdsministeriet har sänt välfärdsområdena en anvisning om genomförandet av bestämmelserna den 14 juli 2023. Ändringen påverkar förutom primärvården, som välfärdsområdet eller Helsingfors stad har ansvaret för att ordna, också studerandehälsovården och hälso- och sjukvården för fångar.

Den skärpta vårdgarantin gäller när det är fråga om sjukdomar, skador, komplikationer i samband med långtidssjukdomar, nya symtom eller försämrade funktionsförmåga.

Fågelinfluensa

Allvarlig fågelinfluensautbrott i Finnmark, Norge

För närvarande pågår ett mycket allvarligt utbrott av högpatogeten fågelinfluensa (H5N1) i Finnmark. Ett flertal tusen tärnor och andra havsfåglar har påträffats döda.

Speciellt drabbade är de tretåiga mäsarna. Detta är en rätt sällsynt fågel som häckar i Nord-Norge. Under de senaste åren har antalet fåglar av denna art minskat drastiskt. Man har i Norge till och med byggt "fågelhotell" för att hjälpa fåglarna att häcka.

I juli har kanske 30.000 mäsar

dött av sjukdomen. Detta hotar hela förekomsten av denna fågelart.

Också i norra Finland har enskilda döda tretåiga måsar hittats.

BirdLife Norge uppmanar naturvårdsmyndigheterna att vidta åtgärder för att försöka begränsa

antalet fåglar som dör.

THL:s uttalande 8/8/23:

Anpassning av fågelinfluensaviruset till däggdjur måste stoppas

Finlands institut för hälsa och välfärd (THL) konstaterar i sitt yttrande till Livsmedelsverket att cirkulationen av fågelinfluensaviruset i uppfödda pälsdjur måste stoppas för att förhindra att viruset anpassar sig till däggdjur.

Klimatförändringen

Maui skogsbränder orsakade av blixtnedslag, förstör hundratals hem, många dödsoffer

De skogsbränder som har rasat på den hawaiianska ön Maui den senaste veckan orsakades av blixtnedslag, enligt tjänstemän. Bränderna har förstört hundratals hem och företag och tvingat tusentals människor att evakueras.

Bränderna började den 8 augusti, när en serie blixtnedslag antände torr växtlighet i West Maui-bergen. Det blåste kraftigt och luftfuktigheten låg, vilket skapade idealiska förutsättningar för att bränderna skulle sprida sig snabbt.

Bränderna har sedan dess brunnit genom mer än 10 000 tunnland mark och är fortfarande inte helt kontrollerade. Minst 53 människor har dödats i bränderna, och dussintals fler saknas.

Bränderna har haft en förödande inverkan på ön Maui. Hundratals hem och företag har förstörts och tusentals människor har fördrivits. Turismindustrin, som är en viktig ekonomisk drivkraft för ön, har också drabbats hårt.

Återvinningsinsatsen förväntas ta år, och hela kostnaden för ska-

dan räknas fortfarande upp. En sak är dock klar: skogsbränderna på Maui har varit en stor katastrof och kommer att ha en bestående inverkan på ön och dess folk.

Här är några av konsekvenserna av Maui skogsbränder:

Hundratals hem och företag har förstörts.

Tusentals människor har fördrivits.

Turistindustrin, som är en viktig ekonomisk drivkraft för ön, har drabbats hårt.

Återhämtningsarbetet förväntas ta år.

Den totala kostnaden för skadan räknas fortfarande upp.

Skogsbränderna har haft en förödande inverkan på ön och dess invånare.

Maui skogsbränder är en påminnelse om skogsbrändernas destruktiva kraft och vikten av brandförebyggande. Det är också en påminnelse om vikten av samhälllig motståndskraft, när invånarna på Maui samlas för att

bygga om sina hem och företag.

Vattentemperaturen i haven går upp.

Haven har absorberat cirka 90 % av överskottsvärmen från utsläpp av växthusgaser orsakade av människor, vilket gör att havet värms upp med en genomsnittlig hastighet av 0,14°F per decennium sedan 1901. Denna uppvärmning orsakar ett antal förändringar i havet, bl.a. :

Havsnivåhöjning: Havet expanderar när det värms upp, vilket gör att havsnivån stiger. Havsnivåhöjningen svämmer redan över kustområdena och förväntas orsaka fler översvämningar och erosion i framtiden.

Havsförsurning: Havet blir surare eftersom det tar upp koldioxid från atmosfären. Havsförsurningen gör det svårare för vissa marina organismer att bygga skal och skelett, och det påverkar också näringsväven.

Förändringar i det marina livet: Det värmande havet orsakar förändringar i det marina livet. Vissa arter flyttar till kallare vatten, medan andra blir rikligare. Vissa arter blir också mer aggressiva, eftersom de kämpar för att överleva i den föränderliga miljön.

Historieförlaget i Finland:

Hans Björknäs

Alexandra Theodora
Frosterus-Såltin

och hennes tavlor

Historieförlaget i Finland

Boken om Alexandra Theodora Frosterus-Såltin och hennes tavlor kan köpas bland annat här: Akasemiska bokhandelns nätbokhandel adlibris.fi

De varmaste havstemperaturerna någonsin registrerades 2021 och 2022. Haven förväntas fortsätta att värmas upp i framtiden, med ännu allvarigare konsekvenser för det marina livet och kustsamhällena.

Här är några av de kända effekterna av havsuppvärmningen:

Havsnivåhöjning: När havet värms upp expanderar det, vilket gör att havsnivån stiger. Havsnivåhöjningen svämmer redan över kustområdena och förväntas orsaka fler översvämningar och erosion i framtiden.

Havsförsurning: När havet tar upp koldioxid från atmosfären blir det surare. Havsförsurningen gör det svårare för vissa marina organismer att bygga skal och skelett, och det påverkar också näringsväven.

Förändringar i det marina livet: Det värmande havet orsakar förändringar i det marina livet. Vissa arter flyttar till kallare vatten, medan andra blir rikligare. Vissa arter blir också mer aggressiva, eftersom de kämpar för att överleva i den föränderliga miljön.

Extrema väderhändelser:

Det värmande havet orsakar mer extrema väderhändelser, såsom orkaner och cykloner. Dessa händelser kan orsaka omfattande skador på kustsamhällena och infrastruktur.

Presidentvalet

Jutta Urpilainen

SDP's tidigare ordförande Jutta Urpilainen besökte Vasa i torsdags och berättade att hon överväger att bli kandidat i presidentvalet.

Samma dag kom det ett meddelande från SDP att partiet har för avsikt att be Jutta Urpilainen bli

partiets presidentkandidat.

I dag

Läkare dödades i Ukraina då ett sjukhus med stöd av Läkare Utan Gränser drabbas av upprepade beskjutningar

I en tragisk incident mitt i den pågående konflikten i Ukraina dödades en läkare från hälsoministeriet när sjukhuset i Cherson, med stöd av Läkare Utan Gränser (MSF), måltavlades i en beskjutningsattack. Sjukhusets operationssalar bar huvuddelen av attacken, vilket ledde till förlusten av en engagerad läkare.

Läkare Utan Gränser, känd för sina viktiga humanitära insatser, hade tillhandahållit konsultationer för mental hälsa, förnödenheter för medicinsk utrustning och renoverat nödbunkern för att hjälpa patienter och medicinsk personal vid anläggningen. Sjukhuset betjänade främst patienter som led av stroke, hjärtproblem och krävde kirurgisk vård.

Enligt rapporter avfyrades granaten som var ansvariga för attacken av ryska styrkor, vilket ökade de eskalerande spänningarna i regionen. Chockerande nog var detta inte en isolerad incident, eftersom sjukhuset i Kherson med stöd av Läkare Utan Gränser upplevde två separata beskjutningsattacker inom ett intervall på bara 72 timmar. Den andra attacken, som inträffade på rapportdagen, resulterade i att sjukhusets bårhus förstördes, men tack och lov skadades ingen personal eller patienter i den senaste incidenten

Förlusten av hälsoministeriets läkare och de upprepade attackerna mot sjukhuset har satt skarpt fokus på de förödande effekterna av det pågående kriget i Ukraina, där oskyldiga civila och medicinsk personal fortsätter att bära bördan av våldet. Det internationella samfundet står i solidaritet med den drabbade regionen och fördömer sådana våldshandlingar och kräver ett slut på konflikten.

Och Moskva fortsätter att säga att ingen ukrainsk civil kommer

att lida i denna konflikt.

Evenemang

ALBERT EDEL FELTS utställning i

ATENEUM i Helsingfors pågår fram till den 17.9.23
Sevärd!

TIKANOJAS KONSTHEM

Kaarina Heikinheimos 5+ rumsutställning

Textilkonst, från koppartråd till textilreliefer

Vad är det här för ett hus?

Förra veckans hus:
Stadshuset

PensilSketchApp

En välkänd textilkonstnär från Vasas. I utställningen en estetisk ensemble av stor skala.

Utställningen pågår till den 24 september

CHRISTINA BAROQUE

1-3.9.23 i Kristinestad

www.vaasabaroque.fi

Celiakivecka 4-10.9.23

Nationella celiakiveckan i början av september äger rum över hela Finland! Celiakiveckan som anordnas årligen vecka 36 är den mest hektiska veckan med evenemang i vår organisation.

Veckans slogan är "Höstskörd utan gluten".

keliakialiitto.fi/kelakiaviikko.

LAPPO ORGELFESTIVAL 7-10.9.23

Konstnärlig ledare:

organist Jimi Järvinen

www.lapuanurkufestivali.fi

FINLADS NATIONALGALLERI KIASMA

HELSINGFORS

GRATISDAG 8.9.23 KL 10-20

<https://kiasma.fi/sv/>

KUNTSIS MUSEUM FÖR MODERN KONST

Linjens dimensioner

9.9.23 - 14.4.24

Hur konstnärer arbetar med linjen, där dess form sätter sig som en enkel penn- och kolteckning eller som en rumslig installation. Linjens variationer kan ses i gruppställningen på Kuntsis museum för modern konst. Både finländska och internationella samtidskonstnärer – 18 konstnärer och grupper av konstnärer – presenterar sig själva som en del av sitt konstnärliga

arbete.

VASA STADSTEATER

"Nunia ja konnia", ensi-ilta 9.9.23

Svengaava musikaalikomedia

WASA TEATER

Vänd om min längtan

Uppremiär 16.9.2023

Ny nordisk musikal av Ann-Luise Bertell, Thomas Enroth, Åsa Jinder, Nils-Petter Ankarblom. Regi av Erik-André Hvidsten.

<https://www.wasateater.fi/>

VAASA BAROQUE

Höstens operahändelse!

Joseph Martin Kraus: PROSERPIN

Kraus opera Proserpin har finsk premiär på Vasa Barock, framförd av en internationell solistgarde och Vasa stadsorkester. Föreställningarna är fredagen den 13 oktober 2023 och lördagen den 14 oktober 2023 kl 19:00 i festsalen i Vasa stadshus.

<https://vaasabaroque.com/>

"Lautasella"(På tallriken)-mässan 28-29 oktober 2023

Celiakiförbundet och Messukeskus anordnar mässan Lautasella 2023 i Helsingfors från lördag till söndag 28-29 oktober 2023. Mässan hålls samtidigt med Bokmässan och evenemanget Vin & Mat.

Lautasellamässan samlar olika specialkost under ett tak på Helsingfors Mässcentrum. Föreläsningar och informationstillfällen på Lautasellascenen ger tips för en bra, trygg och välsmakande vardag.

Inom området Glutenfritt liv presenteras, smakas och säljs endast glutenfria produkter. keliakialiitto.fi/messut.

RUSK

Kammarmusik i Jakobstad

21-25.11.2023

Kungligt kalas

Internationell kreativitet den mörkaste tiden på året

<https://ruskfestival.fi/>

Klimatförändringen

Vattentemperaturen i

haven går upp.

Haven har absorberat cirka 90 % av överskottsvärmen från utsläpp av växthusgaser orsakade av människor, vilket gör att havet värms upp med en genomsnittlig hastighet av 0,14°F per decennium sedan 1901. Denna uppvärmning orsakar ett antal förändringar i havet, bl.a. :

Havsnivåhöjning: Havet expanderar när det värms upp, vilket gör att havsnivån stiger. Havsnivåhöjningen svämmer redan över kustområdena och förväntas orsaka fler översvämningar och erosion i framtiden.

Havs försurning: Havet blir surare eftersom det tar upp koldioxid från atmosfären. Havs försurningen gör det svårare för vissa marina organismer att bygga skal och skelett, och det påverkar också näringsväven.

Förändringar i det marina livet: Det värmande havet orsakar förändringar i det marina livet. Vissa arter flyttar till kallare vatten, medan andra blir rikligare. Vissa arter blir också mer aggressiva, eftersom de kämpar för att överleva i den föränderliga miljön.

De varmaste havstemperaturerna någonsin registrerades 2021 och 2022. Haven förväntas fortsätta att värmas upp i framtiden, med ännu allvarligare konsekvenser för det marina livet och kustsamhällena.

Här är några av de kända effekterna av havsuppvärmningen:

Havsnivåhöjning: När havet värms upp expanderar det, vilket gör att havsnivån stiger. Havsnivåhöjningen svämmer redan över kustområdena och förväntas orsaka fler översvämningar och erosion i framtiden.

Havs försurning: När havet tar upp koldioxid från atmosfären blir det surare. Havs försurningen gör det svårare för vissa marina organismer att bygga skal och skelett, och det påverkar också näringsväven.

Förändringar i det marina livet: Det värmande havet orsakar förändringar i det marina livet. Vissa arter flyttar till kallare vatten, medan andra blir rikligare. Vissa arter blir också mer aggressiva, eftersom de kämpar för att överleva i den föränderliga

miljön.

Extrema väderhändelser: Det värmande havet orsakar mer extrema väderhändelser, såsom orkaner och cykloner. Dessa händelser kan orsaka omfattande skador på kustsamhällena och infrastrukturer.

Ukraina

Ukrainas president Volodymyr Zelenskyy

Ukraina måste förverkliga sin historiska chans till utveckling som har vunnits av vårt folks mod - tal av president Volodymyr Zelenskyy

10 augusti 2023

Jag önskar er hälsa, ukrainare!

Idag var en lång, utmattande dag. En dag med genomgångar, diskussioner, möten.

Vi fortsätter att förbereda den ukrainska doktrinen, en grundlig text som kommer att tjäna som grund för omvandlingen av vårt land. Vi glömmer inte vårt huvudmål - att vinna kriget och att inte förlora landet. Ukraina måste förverkliga sin historiska chans till utveckling som har vunnits av vårt folks - hela vår nations mod.

Vi förbereder också fler försvarspaket för våra krigare och fler försvarssystem för hela det ukrainska samhället, inklusive luftförsvarssystem. Idag hade jag också ett samtal med representanter för den brittiska militärledningen - ett konfidentiellt samtal. Men en effektiv sådan.

När det gäller dagens möten, som är värda att nämna offentligt... Jag talade med en representant för det ekumeniska patriarkatet, Metropolitan Emmanuel. Vi arbetar på alla nivåer och med alla aktörer i globala relationer för att implementera Fredsformeln, i synnerhet för att återföra barn som deporterats från vårt land till Ukraina. Jag är tacksam mot det ekumeniska patriarkatet för dess villighet att hjälpa.

Naturligtvis, som alltid, pratade vi om att stärka Ukrainas andliga oberoende och om andlig fred i Ukraina. Vårt land är ett av kristendomens historiska centra.

Och så kommer det att förbli. Ukrainare har lyckats bygga upp ett speciellt format av religiösa relationer i sitt hem: vårt land har ett råd för kyrkor och religiösa organisationer, som garanterar att alla samhällena respekteras, alla samhällena kan uttrycka sina åsikter till staten och alla samhällena kan delta i lösa samhällsviktiga frågor. Staten kommer aldrig att tillåta att någon av de ukrainska religiösa samfundet används av den angripande staten. Ukraina kommer att bestå, kommer att bevara sin självständighet - alla aspekter av oberoende, inklusive andlig. Och jag är tacksam för alla i världen som stöttar vårt land och vårt folk i detta.

Men först och främst är jag tacksam för varenda människa som kämpar för vår självständighet.

Idag skulle jag vilja känna igen våra krigare. De som förtjänar särskild tacksamhet, som visar exceptionellt mod och ger staten exceptionella resultat. Ära till er, krigare!

Soldat Oleksandr Hryn, den 81:a separata flygmobilbrigaden. Tack vare Oleksandr har mer än två dussin inkräktare dödats och skadats. Soldat Oleksandr Hrinenko, vår "åttionde", luftburna anfallstrupper. Tack, Oleksandr, för att du fyllde på vår utbytesfond. Soldat Artem Aizensimmer, den 5:e separata attackbrigaden. Soldat Iryna Shevchenko, chefsergeant-instruktör för den 1:a mekaniserade bataljonen. Soldat Andriy Maksychna, den 54:e Hetman Mazepa separata

mekaniserade brigad, Bakhmut riktning. Han tog ut de sårade, skadades själv, men återvände till frontlinjen efter återhämtning. Soldat Ivan Harbuz, den 36:e separata marinbrigaden, kämpar i Zaporizhzhia-riktningen.

Senior soldat Serhiy Prymochenko, observatör av mortelbesättningen på 54:e Hetman Mazepa separata mekaniserade brigad. Seniorsoldat Viktor Dorrenskyi, luftburna anfallstrupper, 80:e brigaden. Strider nära Klishchiivka, mycket kraftfulla! Seniorsoldaten Maksym Makarenko, en medlem av den "åttionde", kämpar för Ukraina i Donbas. Senior soldat Oleksandr Lysenko, den 5:e separata anfallsbrigaden.

Major Maksym Zakharchenko, ställföreträdande befälhavare för en stridsvagnsbataljon.

Jag är stolt över er alla, våra krigare! Var och en av er!

Och jag skulle särskilt vilja berömma de enheter som säkerställer våra truppers offensiv. Dessa är enheterna för ukrainska sappers. De rensar det ukrainska landet från ryska minor, vilket öppnar vägen för våra trupper att ta sig framåt. Det 808:e separata stödregementet, den 48:e Kamyanets-Podilskyi ingenjörbrigaden, det 143:e gemensamma träningscentret för stödstyrkorna - tack alla!

Ära till alla som kämpar för Ukrainas självständighet och frihet!

Ära till Ukraina!

Licens: Creative Commons

Veckans bild

Gräsklippning

Attribution - Non Commercial-NoDerivatives 4.0 International. Länk: www.president.gov.ua

ua

Ryssland

”Den speciella operationen kommer att vara över om 5 dagar”

enligt Moskow-tidningen Izvestia för över 500 dagar sedan:

”Experter som intervjuats av Izvestia tror att den ryska militären kan slutföra operationen på fem dagar. ”Detta är baslinjen. Så lång tid bör huvudaktiviteterna utanför storstäderna ta. Att döma av vad som händer nu kan [Ukrainas] östra, centrala och södra områden befrias.”

”För Ryssland är det oerhört viktigt att inte bara befria Donbass från Kievregimens ockupationsstyrkor, utan också hela Ukrainas vänstra strand, såväl som dess Svartahavsregioner. Dnepr, Zaporozhye, Mariupol, Odessa, Ochakov, Nikolaev, Cherson och andra städer som har industri- och försvarsföretag som är viktiga för Ryska federationen. Om de kontrolleras av Moskva betyder det att Ryssland har besegrat västvärlden och tagit sin slaviska partner ur USA:s och Natos inflytandesfär ”

”När man klargjorde utvecklingen, försäkrade det ryska försvarsministeriet att ryska trupper inte riktar in sig på ukrainska städer, utan är begränsade till kirur-

giskt angripande och invaliderande ukrainsk militär infrastruktur. Det finns inga som helst hot mot civilbefolkningen.”

Hur många civila har dött sedan dess. För många. Absolut för många.

Rysslands ekonomi i fritt fall

Dagstidningarna i Moskva publicerade i tisdags finansministeriets siffror.

Skatteintäkterna har minskat med 20% på ett år och utgifterna har stigit merd 20%. Det här har resulterat i ett massivt budgetunderskott, som säkerligen till stor del finansieras med sedeltrykning.

Trots detta lovar Putin allt större förmåner för alla som vågar riskera sitt liv i Ukraina.

Så här kan Ryssland inte fortsätta länge till utan att ekonomin skär sig- Statsskulden är i och för sig inte stor, omkring 15% av bruttonationalprodukten. men det finns kanske inte så många somo vill låna Ryssland pengar i det här skedet.

Det här är alltså enligt ryska finansministeriet. Vi vet inte om dessa siffror är friserade, men knappast åt det sämre hållet.

Hälsa

136 frågor om celiaki

I Finland har omkring 2% av befolkningen denna sjukdom, men fler än varannan vet inte om det. Dessutom har sannolikt lika många människor till en glutenintolerans av annat slag, med samma symtom som vid celiaki. Detta är anledningen till varför det är så viktigt att sprida kunskap

Nedmonteringen av silorna kan ses genom Siilolive

Vasas betongsilos byggdes 1958-63. I närheten av dem fanns en kvarn som sedan lades ner 1992. Silorna har inte använts sedan dess. För tjugo år sedan planerades studentlägenheter för silos. En bra idé, men hindret var svamptillväxten på betongkonstruktionerna.

Nu har nedmonteringen av silorna påbörjats, i slutet av april i år. Med hjälp av en webbkamera kan du följa hur demonteringen fortskrider.

Denna bild togs den 7 augusti 2023. Webbkameran hittar du här: <https://www.vaasa.fi/siilolive/>

om sjukdomen och dess behandling.

Denna bok, 136 frågor och svar om celiaki kommer att publiceras i flera avsnitt i vår tidning, några veckor framåt.

Sid 9-10

Från läsarna

Vi tar väldigt gärna emot inlägg från våra läsare. Kommentarer, historier, minnen, debatt, nyheter från hemorten. Sannolikt koimmet detta att vara den viktigaste delen i denna vår tidning. Men utrymmet är ju begränsat, så skriv gärna rätt så kort! Så sänd gärna inlägg till: wasadagblad@gmail.com

Annonsera i WD

Det kan ha ett visst PR-värde att vara bland de första som annonserar i denna historiska och hypermodärna dagstidning.

Annonspriset är 6 €/spaltmillimeter. Standardannonser är billigare (25 mm hög=140 €, 50 mm = 280 €, 75 mm=400 €. Upprepade annonser = 30% rabatt. Sänd annonser till

wasadagblad@gmail.com som jpg, tiff eller png, annonserna förminskas sedan till spaltbredd 46 mm.

Humor

Man: — Eller är maten inte klar än? Det är det värsta. Jag går till en restaurang och äta.

Hustru: – Vänta bara fem minuter.

Man: — Är det därför att den sedan är färdig?

Hustru: — Nej, men jag följer med.

*

– Tror du på ärftlighet.

— Ja! Om du bara kunde se hur vacker, livlig och begåvad min son är!

Operaupplevelser

Hundratals operor - som kan avnjutas hemma:

Det är inte alls så lätt gå på opera. Det är långt till Helsingfors och till de stora operahusen i London och New York. Men vi kan ändå njuta av opera, virtuellt, och besöka världberömda operahus. Via denna sida kan vi se många av de bästa operorna framförda av världens främsta operasångare. Välkommen med i denna grupp!

Gå till Facebook och skriv in *operaupplevelser* i sökrutan.

Nästa vecka: Tiistenjoki bykyrka i Lappo

Hälsobilaga

Frågor och svar om celiaki Del 5

Stämmer det att man inte kan dricka öl eller konjak då man har celiaki.

Nej, det stämmer inte.

Det finns ett stort antal glutenfria ölsorter i Finland och om man någon gång måste dricka en bastuöl som inte är märkt glutenfri så är det högst ofarligt. Men det bör vara ljus öl porteröl kan innehålla större mängder gluten.

Destillerade alkoholsorter som vodka, och whisky är glutenfria trots att råämnet är glutenhaltigt såd. Och konjak är naturligtvis glutenfri. Råämnet är vindruvor och drycken är destillerad. Vin är också glutenfritt.

Men alkohol i större mängder är inte hälsosamt, oberoende om man har celiaki eller inte.

Bör man undvika kosmetica, läppstift, ögonsmink och liknade om de innehåller gluten?

Ja, det kan vara skäl att undvika, även om mängden gluten i sådana produkter nog är minimalt.

Men det kan vara svårt att hitta glutenfria produkter, eftersom kosmetika inte är livsmedel, det kan vara svårt att hitta en fullständig förteckning över de råämnena som använts.

Kan man "någon gång" äta glutenhaltig mat trots att man har celiaki? Det finns nämligen väldigt goda bröd som jag gärna skulle äta av och till.

Nej. Har man celiaki bör kosten vara glutenfri. Visst händer det misstag för oss alla ibland, speciellt då man är utomlands och kanske inte förstår språket, men detta är inte något problem, Men att medvetet "fuska", nej,

det skall man inte göra.

Finns det gluten i vetekli?

Kli är skalet runt vetekärnan, och själva skalet är glutenfritt. Men vid tillverkningen av vetekli kan man inte undvika att en liten del av kärnan ibland kommer med och därför får man utgå från att vetekli inte är glutenfritt.

Är kött glutenfritt? Också kött från en gris som matats med spannmål hela sitt liv?

Ja. Rent kött är glutenfritt, oberoende av hur mycket

vete, korn och råg grisen har fått i sig.

Men i tillverkningen av olika köttprodukter kan gluten tillsättas, så där blir det att läsa produktens information.

Vårt barn med celiaki kom en dag springande genom grannes vetefält. Kan det vara farligt?

Nej. Men grannen kan bli ledsen.

Är glass glutenfritt?

Ja. Glass är en glutenfri mjölkprodukt. Men glassen kan vara förpackad i olika slag av våfflor och de är inte glutenfria.

Är sötsaker glutenfria?

Många är det, men inte alla. Så, det är bara att ta fram förstoringsglaset och läsa det finstiltat.

Om man har hund eller katt, borde deras mat vara glutenfri om en i familjen har celiaki?

En intressant fråga, och det finns två svar.

Nej, keldjuren får äta den mat de mest tycker om.

Ja, det kan finnas en ide i att hela hushållet är glutenfritt. Torr djurmat har en tendens att damma och det här dammet kan söka sig vart som helst. Och något problem är detta ju inte eftersom det finns ett rikligt utbud av glutenfri hund- och kattmat.

Vilket svar som är rätt vet jag inte. Någon vetenskaplig forskning om detta har jag inte sett. Men i USA finns det en del experter som röstar för svar nummer 2.

Går man upp i vikt med glutenfri kost?

Den risken finns. Vid en obehandlad celiaki går en del av näringen förlorad eftersom den inte absorberas helt från tunntarmen. Med glutenfri kost läks slemhinnan och efter någon månad absorberas all näring. Om personen med en nydiagnostiserad celiaki då äter lika mycket som tidigare kommer vikten att stiga.

En studie från USA omfalltande 371 personer visade att vid diagnostidpunkten var 40% överviktiga eller obesa. Under två års uppföljning gick 80% upp i vikt och 51% blev överviktiga. Att gå upp i vikt - visst är det ett tecken på hälsa, matsmältningen fungerar bra och aptiten är ok - men på lång sikt är övervikt inte hälsosam.

Det här är en sak som man lämpligen kan ta till tals med näringsterapeuten vid kontrollbesök.

Hjälper glutenfri kost mot irriterad tarm?

Irriterad tarm (Irritable bowel syndrome, IBS, på engelska är en funktionell och mycket vanlig störning i tarmens funktion. Den orsakar diarre och/ eller förstoppning, gasbesvär och obehag i magen.

Symtomen lindras ofta efter tarmtömning. Men till skillnad från celiaki, vid denna sjukdom finns inte någon inflammation i tarmslemhinnan eller skada på denna.

Gluten kan vara svårsmält och kan bidra till symtom vid irriterad tarm, och då kan glutenfri kost lindra besvären.

Men glutenfri kost skall man inte påbörja innan celiaki är utesluten med blodprover.

Någon klar rekommendation att använda glutenfri kost vid irriterad tarm finns inte, men om man har mycket besvär finns det inget som hindrar att man provar sig fram - och om det visar sig att man har hjälp av dieten så är det bara att fortsätta.

Att leva med celiaki

Kan en person som har celiaki kyssa en person som inte har denna åkomma?

Säkerligen! Viss finns det läppstift som innehåller gluten, och visst kan minimala mängder gluten eventuellt överföras om hen just har ätit bröd. Men mängderna är så minimala att detta inte behöver tas i beaktande.

Det här är min personliga åsikt, det finns en forskare i England som har annan åsikt.

Nu övergår man ju allmänt från engångsprodukter (talrikar, bestick, sugrör) gjorda av plast till produkter tillverkade av bland annat säd. Kan de vara farliga för en person med celiaki?

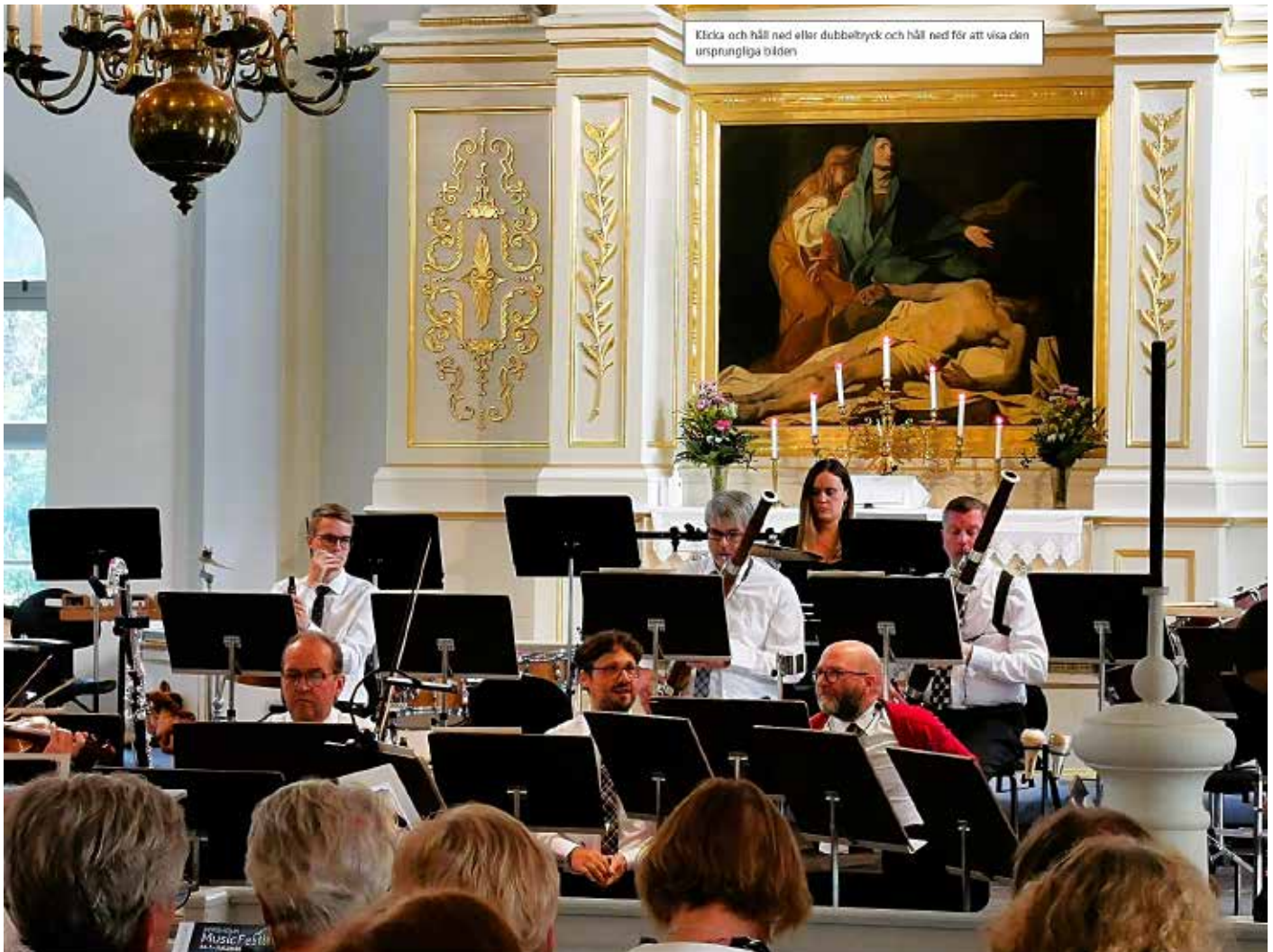
Kontaktmaterial, inklusive engångsprodukter som är tillverkade av säd eller andra alternativa material istället för plast, är en relativt ny utveckling och det finns fortfarande mycket att lära om deras säkerhet och eventuella påverkan på personer med celiaki eller andra allergier.

Celiaki är en autoimmun sjukdom som orsakas av en reaktion på gluten, ett protein som finns i vete, korn och råg. Personer med celiaki måste undvika att konsumera gluten för att undvika hälsoproblem. Därför är det viktigt att produkter som kommer i kontakt med mat inte innehåller gluten eller har potentialen att kontaminera maten med gluten.

FORTSÄTTER...

Photo Supplement

Muistoja - Minnen - Memories
Korsholm Music Festival
25.7 - 2.8.2023

Korsholman musiikkijuhlat 25.7.-2.8.2023

Neljä vuosikymmentä sitten joukko musiikin harrastajia kokoontui Solfin Stundarsiin ja päätti aloittaa musiikkifestivaalin.

Ensimmäinen festivaali järjestettiin vuonna 1983, 40 vuotta sitten. Ja näistä lähtien näitä festivaaleja on järjestetty joka vuosi. Myös korona-aikana festivaali järjestettiin ja välitettiin katsojille. Festivaalilla on nyt vankka maine ja se on kansainvälisesti tunnettu. Tämän vuoden festivaali oli menestys. Tässä muutamia kuvia tämän vuoden festivaalista.

Korsholms Music Festival 25.7.-2.8.2023

För fyra decennier samlades en grupp musikintresserade på Stundars i Solf och beslöt att starta en musikfestival. Den första festivalen ordnades 1983, för 40 år sedan. Och sedan dessa har dessa festivaler ordnats varje år. Också under coronatiden ordnade festivalen, och streameds till åskådare. Festivalen har nu en grundmurad renommé och är internationellt känd. Årets festival var en succe. Här är ett antal bilder från årets festival.

Korsholm's Music Festival 25.7.-2.8.2023

Four decades ago, a group of music enthusiasts gathered at Stundars in Solf and decided to start a music festival. The first festival was organized in 1983, 40 years ago. And since these these festivals have been arranged every year. Also during the corona era, the festival organized, and streamed to spectators. The festival now has a solid reputation and is internationally known. This year's festival was a success. Here are a number of pictures from this year's festival.

*Avajaiset Rewell Centerissä 26.7.23
Öppning i Rewell Center 26.-7.23*

*Avajaiskonsetti Mustasaaren kirkossa 26.7.23
Öppningskonsert i Korsholms kyrka
Opening Concert in the Korsholm Church*

“Miniö” i Maxmo kyrka 27.7.23

Tähtisumua - Stjärnstoft - Stardust-. Ritz 28.7.23

Composer Vladimir Agopov

In Ukrainian:

Корсхольмський музичний фестиваль

25.7-2.8.2023

Чотири десятиліття тому група музичних ентузіастів зібралася в Стундарі в Солфі і вирішила започаткувати музичний фестиваль.

Перший фестиваль був організований у 1983 році, тобто 40 років тому. І з тих пір ці фестивалі влаштовуються щороку. Також у епоху корони фестиваль організовувався та транслювався глядачам. Зараз фестиваль має солідну репутацію та відомий у всьому світі. Цьогорічний фестиваль вдався. Ось декілька фото з цьогорічного фестивалю.

Korsholms kommuns 675 års jubileumskonsert i replot kyrka den 29.7.23

Mustasaaren kunnan juhlaconsertti Raippaluodon kirkossa

Korsholms Musikfestival 25.7-2.8.2023

Vor vier Jahrzehnten traf sich eine Gruppe Musikbegeisterter in Stundars in Solf und beschloss, ein Musikfestival zu gründen.

Das erste Festival wurde 1983, also vor 40 Jahren, organisiert. Und seitdem werden diese Feste jedes Jahr veranstaltet. Auch während der Corona-Zeit wurde das Festival organisiert und an die Zuschauer gestreamt. Das Festival hat mittlerweile einen guten Ruf und ist international bekannt. Das diesjährige Festival war ein Erfolg. Hier finden Sie einige Bilder vom diesjährigen Festival.

Festival de musique de Korsholm

25.7-2.8.2023

Il y a quatre décennies, un groupe de passionnés de musique s'est réuni à Stundars à Solf et a décidé de lancer un festival de musique.

Le premier festival a été organisé en 1983, il y a 40 ans. Et depuis ces ces festivals ont été organisés chaque année. Toujours pendant l'ère corona, le festival s'est organisé et diffusé aux spectateurs. Le festival a maintenant une solide réputation et est internationalement connu. Le festival de cette année a été un succès. Voici quelques photos du festival de cette année.

Ensemble Gamuti i Brändö kyrka den 29.7.23

Intima brev - Intiimit kirjeet - Intimate letters på Kuntsi den 30.7.223

At Twilight of the Stairs, Vaasa City Hall, 30.7.23

*Keskusteluja Loftetin "ladossa"
Samtal i Loftets "lada"*

Milla Virta, festivaalijohtaja, festivalledare, festival director

*Avslutningskonser, päätöskonserttik, closing concert
Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri*

2024

Korsholm Music Festival Ooppera Teuvalla 2024

Kaksikielinen TOVE TEUVALLA -ooppera esitetään kesällä 2024 neljä kertaa. Tapahtumat ja teema kietoutuvat Tove Janssonin ainoan sakraaliteoksen, Teuvan kirkon alttaritaulun ”Kymmenen neitsyttä”, ympärille.

Hankeen käynnistämisen ovat mahdollistaneet ankkurirahoittajat Suomen Kulttuurirahaston Etelä-Pohjanmaan rahasto, Konstsamfundet, Teuvan Kalevalaiset ja Teuvalaisen Kulttuurin Tuki. Oopperatuotannossa Korsholman Musiikkijuhlien vahvana yhteistyökumppanina on Teuvalaisen Kulttuurin Tuki ry. Yhdistyksen puheenjohtaja, mies koko oopperaidean takana on Erkki Hakala Tulossa on puhutteleva ja valoa tuova teos, joka yhdistää Toven ja Teuvan, yksilön ja yhteisön sekä liikkuu monilla tasoilla kiinnittäen huomiota kauneuteen ja toivoon ympäröivän maailman kipukohtien keskellä Korsholm musiikkifestivaali on tuottaja.

Opera i Teuva 2024

Den tvåspråkiga operan TOVE TEUVALLA kommer att spelas fyra gånger sommaren 2024. Händelserna och temat lindas runt Tove Janssons enda heliga verk, Teuva kyrkas altartavla ”Tio jungfrur”.

Lanseringen av projektet har möjliggjorts av ankarfinansierarna i Finska kulturfondens Södra Österbottens fond, Konstsamfundet, Teuvan Kalevalaiset och Teuvalainen

Kulttuurin Tuki. Teuvalainen Kulttuurin Tuki ry är en stark partner till Korsholman Musiikkijuhli i operaproduktionen. Föreningens ordförande, mannen bakom hela operaidén är Erkki Hakala. Detta är ett talande och ljusbringande verk som knyter samman Tove och Teuva, individen och samhället och rör sig på många plan, med uppmärksamhet på skönheten och hopp mitt i världens smärta, Korsholm Music Festival är producent.

Opera in Teuva 2024

The bilingual TOVE TEUVALLA opera will be performed four times in the summer of 2024. The events and the theme are wrapped around Tove Jansson’s only sacred work, the Teuva church altarpiece ”Ten virgins”.

The launch of the project has been made possible by the anchor financiers of the Southern Ostrobothnia Fund of the Finnish Cultural Foundation, Konstsamfundet, Teuvan Kalevalaiset and Teuvalainen Kulttuurin Tuki. The Teuvalainen Kulttuurin Tuki ry is a strong partner of the Korsholman Musiikkijuhli in the opera production. The chairman of the association, the man behind the whole opera idea is Erkki Hakala. This is a speaking and light-bringing work that connects Tove and Teuva, the individual and the community, and moves on many levels, paying attention to the beauty and hope in the midst of the pain points of the world around us. Korsholm Music Festival is the producer.